

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ**

З КУРСУ

« РИНОК ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ »

*для студентів заочної форми навчання
спеціальності “Фінанси і кредит”*

Львів
ЛНУ
2021

Методичні вказівки і контрольні завдання з курсу “Ринок фінансових послуг” для студентів заочної форми навчання спеціальності –“Фінанси і кредит”. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2021.

Автори **проф. Підхомний О. М.,
доц. Рудик О.Р.**

I. Загальні положення

Контрольна робота є обов'язковим елементом вивчення курсу “Ринок фінансових послуг” для студентів заочної форми навчання.

Контрольна робота включає аналіз теоретичного питання, яке вибирається за номером у переліку групи.

Крім виконання контрольної роботи, студент вирішує ситуаційне завдання. Ситуаційне завдання обирають за номером у переліку групи (від 1 до 10; з номерів 11, 21, 31 відлік починається знову).

Теми контрольних робіт з дисципліни “Ринок фінансових послуг”

1. Ринок заощаджень.
2. Довгострокове кредитування.
3. Ринок банківських послуг у сфері грошових розрахунків.
4. Ринок операцій з цінними паперами.
5. Ринок лізингових операцій.
6. Ринок страхових послуг.
7. Послуги реєстраторів, зберігачів і депозитаріїв.
8. Послуги консультаційних та аудиторських фірм.
9. Хеджування фінансових ризиків.
10. Діяльність центрального банку країни на ринку фінансових послуг.
11. Спеціалізовані банки.
12. Універсальні банки.
13. Інвестиційні банки.
14. Пенсійні фонди.
15. Кредитні спілки.
16. Інвестиційні фонди та інвестиційні компанії.
17. Брокерська і дилерська діяльність.
18. Емісійно-засновницька діяльність банків.
19. Обслуговування державного боргу.
20. Приватизаційні процеси та управління державною власністю.

21. Правове забезпечення ринку фінансових послуг в Україні.
22. Органи державного регулювання ринку фінансових послуг.
23. Фінансові інновації.
24. Фінансова реструктуризація компаній.
25. Міжнародні ринки фінансових послуг.
26. Короткострокове кредитування.
27. Консультаційний супровід процесів банкрутства та санації.
28. Фінансові гарантії.
29. Біржовий ринок фінансових активів.
30. Позабіржовий організований ринок фінансових активів.

Ситуаційне завдання №1:

Завдання: обґрунтувати варіант формування портфеля з двох активів, оптимального з точки зору мінімізації ризику відповідно до його оцінки клієнтом.

Ситуація:

Клієнт компанії вирішив придбати акції двох емітентів: “Центрэнерго” і “Лисичанськнафтаоргсинтез”, котирування продажу яких на даний момент становлять 0.82 і 0.46 грн. відповідно.

Клієнт показав інвестиційному менеджеру свій прогноз стосовно динаміки курсу зазначених акцій на піврічну перспективу:

Сценарій	Можлива ціна реалізації	Ймовірність даного значення ціни
Центрэнерго		
Оптимістичний	1.40	0.20
Поміркований	1.10	0.50
Песимістичний	0.70	0.30
Лисичанськнафтаоргсинтез		
Оптимістичний	0.80	0.25
Поміркований	0.65	0.50
Песимістичний	0.35	0.25

Клієнт вважає, що рівень статистичного взаємозв'язку між динамікою курсів зазначених акцій є несуттєвим, і ним можна знехтувати. Сума, яку виділяє клієнт на цю інвестицію, становить 100 000 грн.. Він звернувся до інвестиційного менеджера компанії за консультацією стосовно оптимального з точки зору ризику розподілу вкладень між двома видами акцій.

Ситуаційне завдання №2

Завдання: розрахувати суму власних коштів, яку повинна внести компанія – торговець цінними паперами на рахунок початкової маржі у розрахунковій палаті при випуску двох опціонів колл.

Ситуація:

Один опціон виписується на 1000 акцій. Опціонна премія на кожну акцію становить 2 грн. Ціна виконання опціону – 10 грн. поточна ринкова ціна акцій – 11 грн. Початкова маржа повинна становити 15% від ринкової вартості акцій.

Ситуаційне завдання №3

Завдання: проаналізувати основні фінансові показники діяльності інвестиційного фонду.

Ситуація:

1. Вартість чистих активів інвестиційного фонду

Показник	Кінець року	Початок року
1. Активи фонду, тис.грн.	1 246	1 121
2. Зобов'язання фонду за розрахунком про вартість чистих активів, тис.грн.	5	3
3. Вартість чистих активів, тис.грн.	1 241	1 118
4. Кількість інвестиційних сертифікатів в обігу, шт.	125 545	137 180
5. Вартість чистих активів в розрахунку на один інвестиційний сертифікат в обігу, тис.грн.	0,00988	0,00815

2. Вартість інших активів, тис. грн.

1. Основні засоби за залишковою вартістю	17	20
--	----	----

2. Нематеріальні активи	0,00	0,00
-------------------------	------	------

3. Звіт про заборгованість фонду, тис. грн.

1. Дебіторська заборгованість	359	376
2. Кредиторська заборгованість	732	699

4. Структура активів взаємного фонду

1. Грошові кошти, тис. грн.	3,5	4,5
2. Балансова вартість пайових цінних паперів, тис. грн.	1 242,5	1 116,5
3. Балансова вартість недержавних боргових цінних паперів, тис. грн.	0,00	0,00
4. Балансова вартість державних боргових цінних паперів, тис. грн.	0,00	0,00
5. Всього	1 246	1 121

5. Результати діяльності за рік

1. Балансовий прибуток, тис.грн.	85
2. Фонд дивідендів, тис. грн.	25

6. Додаткова інформація:

В портфелі інвестиційного фонду на початок року налічувались цінні папери 75 емітентів. В результаті операцій, спрямованих на консолідацію пакетів акцій окремих емітентів з метою підвищення впливу інвестиційної компанії на зборах акціонерів, кількість таких емітентів знизилась до 20.

Ситуаційне завдання №4

Завдання: розрахувати внески, які повинна здійснити компанія, що емітує валютні опціони колл.

Ситуація:

Компанія виписує двадцять опціонів колл на 1000 доларів кожен. Премія становить 0.70 грн. за долар. Ціна виконання – 5.1 грн. поточний курс долара – 5.4 грн. Мінімальна маржа у кліринговій палаті становить 10% від ринкової вартості іноземної валюти.

Ситуаційне завдання №5

Завдання: розрахувати внески, які повинна здійснити компанія, що емітує валютні опціони пут.

Ситуація:

Компанія випикує двадцять опціонів пут на 1000 доларів кожен. Премія становить 0.70 грн. за долар. Ціна виконання – 5.1 грн. поточний курс долара – 5.4 грн. Мінімальна маржа у кліринговій палаті становить 10% від ринкової вартості іноземної валюти.

Ситуаційне завдання №6:

Завдання: розрахувати суму власних коштів, яку повинна внести компанія – торговець цінними паперами на рахунок початкової маржі у розрахунковій палаті при випуску двох опціонів колл.

Ситуація:

Один опціон випикується на 1000 акцій. Опціонна премія на кожну акцію становить 2 грн. Ціна виконання опціону – 10 грн. поточна ринкова ціна акцій – 11 грн. Початкова маржа повинна становити 15% від ринкової вартості акцій.

Ситуаційне завдання №7:

Завдання: обґрунтувати варіант формування портфеля з двох активів, оптимального з точки зору мінімізації ризику відповідно до його оцінки клієнтом.

Ситуація:

Клієнт компанії вирішив придбати акції двох емітентів: “Центренерго” і “Лисичанськнафтаоргсинтез”, котирування продажу яких на даний момент становлять 0.82 і 0.46 грн. відповідно. Клієнт показав інвестиційному менеджеру свій прогноз стосовно динаміки курсу зазначених акцій на піврічну перспективу:

Сценарій	Можлива ціна реалізації	Ймовірність даного значення ціни
Центренерго		
Оптимістичний	1.40	0.20
Поміркований	1.10	0.50

Песимістичний	0.70	0.30
Лисичанськнафтаоргсинтез		
Оптимістичний	0.80	0.25
Поміркований	0.65	0.50
Песимістичний	0.35	0.25

Клієнт вважає, що рівень статистичного взаємозв'язку між динамікою курсів зазначених акцій є досить значним. Кількісно його можна виразити коефіцієнтом кореляції на рівні 0.8. Сума, яку виділяє клієнт на цю інвестицію, становить 100 000 грн.. Він звернувся до інвестиційного менеджера компанії за консультацією стосовно оптимального з точки зору ризику розподілу вкладень між двома видами акцій.

Ситуаційне завдання №8:

Завдання: обґрунтувати варіант формування портфеля з двох активів, оптимального з точки зору мінімізації ризику відповідно до його оцінки клієнтом.

Ситуація:

Клієнт компанії вирішив придбати акції тентів: “Центрэнерго” котирування продажу яких на даний момент становлять 0.82 грн. і річні облігації внутрішньої державної позики (ОВДП) поточна ефективна річна дохідність з квартальним періодом складного процента яких – 45%. Інвестиційний горизонт клієнта – 6 місяців

Клієнт показав інвестиційному менеджеру свій прогноз стосовно динаміки курсу зазначених акцій на піврічну перспективу:

Сценарій	Можлива ціна реалізації або реалізована дохідність	Ймовірність даного значення ціни
Центрэнерго		
Оптимістичний	1.40	0.20
Поміркований	1.10	0.50
Песимістичний	0.70	0.30
ОВДП		
Оптимістичний	55%	0.25
Поміркований	45%	0.50
Песимістичний	35%	0.25

Клієнт вважає, що рівень статистичного взаємозв'язку між динамікою курсів зазначених цінних паперів є досить значним. Кількісно його можна виразити коефіцієнтом кореляції на рівні 0.7. Сума, яку виділяє клієнт на цю інвестицію, становить 100 000 грн.. Він звернувся до інвестиційного менеджера компанії за консультацією стосовно оптимального з точки зору ризику розподілу вкладень між двома видами акцій.

Ситуаційне завдання №9:

Завдання:

- 1) проаналізувати дотримання брокерською конторою нормативів ліквідності, встановлених для торговців цінними паперами, станом на 10 квітня;
- 2) при виявленні порушень діючих нормативів, вказати можливі шляхи їх усунення.

Ситуація:

На вказану дату:

1. Величина статутного фонду брокерської контори становить 3 000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.
2. Продажна вартість цінних паперів, що перебувають на її балансі становить 400 000 грн. Їх сумарна номінальна вартість – 150 000 грн.
3. Брокерська контора повинна розрахуватись за цінні папери, придбані на первинному ринку на суму 50 000 грн., поставку яких вже здійснено.
4. Брокерська контора повинна також здійснити оплату цінних паперів іншій брокерській конторі на суму 100 000 грн., поставку яких ще не здійснено.
5. Брокерською конторою на біржі укладено угоду про продаж нею цінних паперів на суму 120 000 грн. Поставку цінних паперів здійснено, гроші за них ще не надійшли.
6. Брокерська контора, діючи за дорученням і за рахунок інвестиційної компанії, придбала у комерційного банку цінні папери на суму 300 000 грн. і ще не передала їх замовнику.

Нормативними актами, що стосуються даної проблеми

є:

- 1) Закон України “Про цінні папери і фондову біржу” від 18.06.1991 року №1201-ХІІ;
- 2) Положення про інвестиційні фонди та інвестиційні компанії

Затверджено Указом Президента України від 19.02.1991 року №55/94;

- 3) Порядок розрахунку показників ліквідності та фінансового стану торговців цінними паперами

Затверджено рішенням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 19 лютого 1994 року №55/94.

Ситуаційне завдання №10:

Завдання: оцінити вартість фінансових вкладень інвестиційного фонду.

Ситуація:

Портфель фінансових вкладень інвестиційного фонду

Цінний папір і назва емітента	Балансова вартість цінних паперів, грн.	Кількість цінних паперів в портфелі фонду	Останнє котирування на організаціїно оформлено му ринку, грн.	Дата останнього котирування на організаціїно оформлено му ринку	Загальний обсяг емісії цінного паперу, шт.	Обсяги торгівлі цінним папером за останній квартал, шт.
1.Акція “Центренерго”	120000	40000	3,2	30.04.01	1000000	200000
2.Акція “Укр	70000	8000	12,50	30.04.01	350000	80000

наф-та”						
3.Акція “Стирол”	90000	11000	7,2	28.04.01	9000000	300000
4.Акція “Агропостач”	45000	10000	3,9	11.11.00	500000	1000
5.Акція АТП-46	30000	100000	0,31	20.12.00	200000	0

**Список рекомендованої літератури з дисципліни
“Ринок фінансових послуг”**

**Список рекомендованої літератури з дисципліни
“Фінансовий ринок”**

1. Арутюнян С.С., Іоргачова М.І. Ринок фінансових послуг: навч. посіб. / Арутюнян С.С., Іоргачова М.І. та ін.; за заг. ред. С.С. Арутюнян, М.І. Іоргачова. – Харків: «Діса плюс», 2020. – 312 с.
2. Жук Є. Зарубіжна практика регулювання фінансових ринків. Інформаційно-аналітичний портал українського агентства фінансового розвитку «Україна фінансова» URL:http://www.ufin.com.ua/analit_mat/drn/020.htm
3. Слав'юк Н. Р. Ринок фінансових послуг : навчальний посібник / Н. Р. Слав'юк, С. В. Глущенко; Національний університет "Кієво-Могилянська академія". – Київ : НаУКМА, 2022. – 205 с.
4. Татарин Н.Б., Петрович А.З., Педченко І.І. Стан та перспективи розвитку фінансового ринку України. Young Scientist. 2020. Вип. № 3 (79). С. 273-277.
5. Татарин Н.Б., Борис О.М. Напрями вдосконалення

державного регулювання на фінансовому ринку України. Інфраструктура ринку. 2019. Вип.33. С. 317-322.

6. Н. В. Трусова, С. А. Нестеренко, І. Є. Якушева та ін. Фінансовий ринок: Навчальний посібник / – Мелітополь: Видавничий будинок ММД, 2021. – 236 с.

Інформаційні ресурси:

7. Інформаційний проект “Фінанси”. Сайт присвячено фінансовій діяльності в Україні. – Режим доступу: <http://www.currency.kiev.ua>
8. Інформація про стан фінансів України, курси валют, огляди фінансових ринків, аналітика тощо. – Режим доступу: <http://finance.ua>
9. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <https://www.nssmc.gov.ua>
10. Офіційний сайт Фориншурер. Статистика страхового ринку України. URL: <https://forinsurer.com/stat>
11. Законодавство України
URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2664-14>.